

Mål C-103/21**Sammanfattning av begäran om förhandsavgörande i enlighet med artikel 98.1 i domstolens rättegångsregler****Datum för ingivande:**

18 februari 2021

Domstol som begär förhandsavgörande:Verwaltungsgericht, Autonome Sektion für die Provinz Bozen
(Italien)**Datum för beslutet att begära förhandsavgörande:**

9 februari 2021

Klagande:

SG

Motpart:

Autonome Provinz Bozen

Saken i det nationella målet

Frågan huruvida investeringsstöd för vattenkraftverk för alpstugor och övernattningsstugor som inte är anslutna till elnätet är förenligt med den inre marknaden, och huruvida det är lagligt att nationella myndigheter minskar stödet när det unionsrättsliga stödsystemet har upphört att gälla

Syfte med och rättslig grund för begäran om förhandsavgörande

Tolkning av unionsrätten, artikel 267 FEUF, särskilt

rådets förordning (EU) 2015/1589 av den 13 juli 2015 om genomförandebestämmelser för artikel 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUT L 248, 2015, s. 9) (nedan kallad förordning (EU) 2015/1589)

kommissionens beslut SA.32113 (10/N) av den 25 juli 2012 om tillstånd till statligt stöd enligt artiklarna 107 och 108 i FEUF (2013/C 1/02) (EUT C 1, 2013, s. 7) (nedan kallat stödbeslut SA.32113)

Tolkningsfrågor

1. Löpte det stöd som godkänts genom kommissionens beslut SA.32113 (2010/N) av den 25 juli 2012 till ett belopp på 80 procent för uppförande av små vattenkraftverk för självförsörjning från förnybara energikällor för alpstugor och övernattningsstugor i det högalpina området, för vilka en anslutning till elnätet inte är genomförbar utan lämpliga tekniska åtgärder eller till en rimlig kostnad, ut den 31 december 2016?
2. Om ovanstående fråga besvaras jakande:
 - 2.1 Ska det då dessutom prövas huruvida artikel 20 i förordning (EU) 2015/1589 ska tolkas på så sätt att kommissionen, om stöd används felaktigt, ska utfärda ett beslut om återkrav innan de statliga myndigheterna ingriper?
 - 2.2 Ska det prövas huruvida nämnda stöd är förenligt med den inre marknaden i den mening som avses i artikel 107.3 c FEUF, eftersom det är avsett att underlätta utvecklingen av vissa näringsverksamheter, eller huruvida det kan snedvrída konkurrensen och påverka handeln mellan medlemsstaterna negativt?

Anförda unionsbestämmelser

Artikel 107.1 och 107.3 c FEUF samt artikel 108.3 FEUF

Artiklarna 1 a, c, f och g och 4.3, artikel 9.3 och 9.4 och artikel 20 samt skäl 28 i förordning (EU) 2015/1589

Artikel 4.1 och 4.2 b och artikel 3 i kommissionens förordning (EG) nr 794/2004 av den 21 april 2004 om genomförande av rådets förordning (EG) nr 659/1999 om tillämpningsföreskrifter för artikel 93 i EG-fördraget (EUT L 140, 2004, s. 1)

Artikel 41.7 a, 41.8 och 41.9 i kommissionens förordning (EU) nr 651/2014 av den 17 juni 2014 genom vilken vissa kategorier av stöd förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget (EUT L 187, 2014, s. 1) (den allmänna gruppundantagsförordningen, nedan kallad förordning (EU) nr 651/2014)

Punkterna 6, 97 och 98 i stödbeslut SA.32113

Anförda nationella bestämmelser

Landesgesetz (provinslag) nr 9 av den 7 juli 2010, med rubriken ”Bestimmungen im Bereich der Energieeinsparung, der erneuerbaren Energiequellen und des Klimaschutzes” (Bestämmelser om energibesparingar, förnybara energikällor och

klimatskydd), offentliggjord i regionens officiella tidning nr 31 av den 3 augusti 2010 i dess aktuella lydelse (nedan kallad provinslag nr 9)

Provinsregeringens beslut nr 1804 av den 8 november 2010, offentliggjort i regionens officiella tidning nr 46 av den 13 november 2012 (nedan kallat provinsregeringens beslut nr 1804)

Kortfattad redogörelse för de faktiska omständigheterna och förfarandet i det nationella målet

- 1 Klaganden, SG, äger bergsbetesmark som på grund av sitt avlägsna läge inte är ansluten till det allmänna elnätet.
- 2 Genom provinslag nr 9 infördes stöd till ett belopp på 80 procent för uppförande av vattenkraftverk för självförsörjning från förnybara energikällor för alpstugor och övernattningsstugor, för vilka en anslutning till elnätet inte är genomförbar utan lämpliga tekniska åtgärder eller till en rimlig kostnad.
- 3 Europeiska kommissionen (nedan kallad kommissionen) godkände denna stödordning den 25 juli 2012 genom stödbeslut SA.32113.
- 4 På grundval av nämnda stödordning ansökte SG hos motpartens, det vill säga Autonome Provinz Bozens (den självstyrande provinsen Bolzanos), ansvariga myndighet om stöd för ett projekt för produktion av elenergi genom vattenkraft. Den producerade elektriciteten skulle användas för eget bruk.
- 5 Genom den ansvariga myndighetens beslut av den 31 augusti 2018 beviljades SG stöd på 115 011 euro – vilket motsvarar 80 procent av de stödberättigande kostnaderna på 143 764,02 euro.
- 6 Den 27 april 2020 återkallade den ansvariga myndigheten en del av det beviljade stödet. Stödordning SA.32113 upphörde enligt myndigheten att gälla den 31 december 2016. Provinsregeringen hade ändrat stödkriterierna och genom förordning nr 651/2014 hade det högsta beloppet på 80 procent sänkts till 65 procent av de stödberättigande kostnaderna.
- 7 På grundval av de nya kriterierna fastställdes de stödberättigande kostnaderna till 142 468 euro, och ett stöd på 65 procent, det vill säga 92 604 euro, beräknades. En del av stödet, närmare bestämt 22 406,80 euro, återkallades således, och det beslutades om utbetalning av det omräknade stödet.
- 8 Därefter väckte SG talan vid denna förvaltningsdomstol om ogiltigförklaring av de beslut som gått denne emot, särskilt delvis återkallelse (nedan kallade de överklagade besluten).
- 9 SG stöder sin talan på sex grunder och har gjort gällande bland annat följande i den mån det är relevant vad avser unionsrätten:

- Stödet är inte olagligt, eftersom det inte är fråga om statligt stöd som strider mot unionsrätten i den mening som avses i artikel 107.1 FEUF. Med stödet, som endast är avsett för självförsörjning med elektricitet till alpstugan, har varken konkurrensen inom Europeiska unionen snedvridits eller handeln mellan medlemsstaterna påverkats negativt.
 - Den självstyrande provinsen Bolzano har inte befogenhet att förklara att beviljat stöd är olagligt och återkräva detta. Endast kommissionen har befogenhet till detta.
 - Den självstyrande provinsen Bolzano har åsidosatt principen om skydd för berättigade förväntningar, eftersom förordning (EU) nr 651/2014 hade varit i kraft sedan den 1 juli 2014 när det delvis återkallade stödet beviljades, det vill säga i över fyra år. SG skulle aldrig ha gjort investeringarna utan det incitament som gavs genom det beviljade stödet.
- 10 Den självstyrande regionen Bolzano yrkar att talan ska ogillas.
- 11 Den anser att det rörde sig om olagligt stöd, eftersom stödordning SA.32113 upphörde att gälla den 31 december 2016 och således saknade rättslig grund. Stödet stred dessutom mot förordning (EU) nr 651/2014. Det var därför nödvändigt att anpassa det till förordningen och minska det.

Kortfattad redogörelse för skälen till att förhandsavgörande begärs

- 12 Utgången i målet beror på ett avgörande från Europeiska unionens domstol (nedan kallad EU-domstolen) avseende tolkningen av fördragen.
- 13 Verwaltungsgericht anser att det är nödvändigt att hänskjuta de ovannämnda frågorna till EU-domstolen för förhandsavgörande av de skäl som anges nedan, eftersom de är avgörande för flera av de grunder som SG har anfört.

Komplettering angående anförda unionsbestämmelser och nationella bestämmelser

- 14 De rättsföreskrifter som är relevanta för tvisten har angetts ovan i avsnitten ”Anförda nationella bestämmelser” och ”Anförda unionsbestämmelser”. Nedanstående redogörelser lämnas som komplettering.
- 15 I provinslag nr 9 föreskrivs att regionen Sydtyrolen får bevilja stöd på upp till 80 procent för uppförande och utbyggnad av anläggningar för produktion av elenergi från förnybara energikällor. Mot den bakgrunden fastställdes genom provinsregeringens beslut nr 1804 att stöd skulle beviljas för dessa anläggningar för uppförande och utbyggnad av vattenkraftverk för alpstugor och övernattningsstugor. Vidare skulle utgifterna för de följande budgetåren fastställas i den årliga finanslagen.

- 16 Kommissionen godkände ovanstående stödordning i stödbeslut SA.32113. Av detta beslut framgår det att budgetmedel på sammanlagt 187 miljoner euro och 32 miljoner euro per år och en giltighetsperiod till den 31 december 2016 hade angetts. Enligt kommissionen utgör ungefär hälften av medlen inte statligt stöd, och någon exakt giltighetsperiod anges inte uttryckligen.
- 17 Särskilt när det gäller investeringsstödet för vattenkraftverk för alpstugor och övernattningsstugor har kommissionen beslutat att inte göra några invändningar, eftersom det rör sig om statligt stöd för att underlätta utvecklingen av vissa näringsgrenar eller näringsverksamheter som är förenligt med den inre marknaden i den mening som avses i artikel 107.3 c FEUF.
- 18 Kommissionen bedömer i princip att produktionen av elenergi i avlägsna områden utan anslutning till elnätet har liten påverkan på handeln mellan medlemsstaterna (punkt 97 i stödbeslut SA.32113).
- 19 Den föreskrivna ordningen syftar till att kompensera för en genuin territoriell särart och motiveras av behovet av att på ett rationellt sätt åtgärda bristen på tillförlitlig och effektiv elförsörjning i avlägsna områden i Sydtyrolen. Kommissionen kom därför fram till att stödet för elektrifiering av landsbygdsområdena och alpområdena i Sydtyrolen som helhet har en positiv effekt, eftersom det bidrar till att säkerställa kundernas, och i synnerhet familjernas och småföretagens, rätt till tillförlitlig och miljövänlig elförsörjning (punkt 97 i stödbeslut SA.32113).
- 20 Enligt artikel 41 i förordning (EU) nr 651/2014 ("Investeringsstöd till främjande av energi från förnybara energikällor") ska investeringsstöd för att främja energi från förnybara energikällor anses vara förenligt med den inre marknaden, och det ska undantas från anmälningsskyldigheten, om de andra villkoren i denna bestämmelse är uppfyllda.

Bakgrunden till tolkningsfrågorna

- 21 Den första grunden rör frågan huruvida det beviljade stödet på 80 procent kan snedvräta konkurrensen och påverka handeln mellan medlemsstaterna negativt.
- 22 Om frågan besvaras nekande medför detta att de överklagade besluten ska ogiltigförklaras.
- 23 Vid denna domstol har dessutom sju andra liknande fall anhängiggjorts för vilka samma rättsfråga ligger till grund.
- 24 Verwaltungsgericht hyser i detta sammanhang tvivel om huruvida stödordning SA.32113 som godkänts av kommissionen faktiskt har upphört att gälla.
- 25 I själva stödbeslutet SA.32113 fastställdes inte uttryckligen någon tidsbegränsning av systemet. Det framgår endast av det utdrag som offentliggjorts i *Europeiska unionens tidning* att systemet skulle gälla till den 31 december 2016.

- 26 I provinslag nr 9 föreskrevs det att de medel som behövs för att uppföra små vattenkraftverk för alpstugor och övernattningsstugor för vilka en anslutning till elnätet inte är genomförbar utan lämpliga tekniska åtgärder eller till en rimlig kostnad varje år ska fastställas i en finanslag.
- 27 Detta skedde också efter år 2016, och motsvarande belopp avsattes i provinsens budget för åren 2017 och 2018.
- 28 I stödbeslut SA.32113 ansåg kommissionen att målsättningen i provinslag nr 9 avseende alpstugor och övernattningsstugor som inte var anslutna till elnätet var förenlig med den inre marknaden.
- 29 Följaktligen uppkommer frågan huruvida den stödordning avseende självförsörjning från förnybara energikällor för alpstugor och övernattningsstugor som kommissionen förklarade vara förenlig med den inre marknaden i den mening som avses i artikel 107.3 FEUF upphörde att gälla den 13 december 2016.
- 30 Om ovanstående fråga besvaras nekande utgör det beviljade stödet ett befintligt stöd, vilket innebär att den ifrågasatta minskningen av stödbeloppet är olaglig.
- 31 Om frågan besvaras jakande rör det sig om stöd som beviljats efter den period som kommissionen godkänt. Även om de villkor och skyldigheter som kommissionen har fastställt inte har åsidosatts rör det sig om felaktigt beviljande av stöd.
- 32 Det bör i detta fall prövas huruvida artikel 20 i förordning (EU) 2015/1589 ska tolkas på så sätt att kommissionen, om stöd beviljas felaktigt, ska utfärda ett beslut om återkrav innan den statliga myndigheten ingriper?
- 33 Det ska dessutom prövas huruvida detta stöd fortfarande – såsom kommissionen fastställde i stödbeslut SA.32113 – är förenligt med den inre marknaden i den mening som avses i artikel 107.3 c, eftersom det syftar till att underlätta utvecklingen av vissa näringsverksamheter.